

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SECRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 07.08.2008
nr. 57733 podpis. K

HOR hn 4040 86/08

Warszawa, 2008.07.07

Pani

Krystyna Bochenek

Wicemarszałek Senatu

Jerzyna Peleci Morskich

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 czerwca 2008 r. znak BPS/DSK-043-547/08 przekazuję poniżej stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do oświadczeń złożonych przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego podczas 13 posiedzenia Senatu RP w dniu 5 czerwca 2008 r.

Ad 1. Co oznacza określenie „ulepszone rośliny dla zrównoważonych AgroEkoSystemów, wysokiej jakości żywności i produkcji roślinnej na cele nieżywnościowe? Jakie działania zostały zaplanowane, by zachować różnorodność biologiczną roślin uprawnych dla następnych pokoleń?”

Sformułowanie tytułu programu wieloletniego „Ulepszanie Roślin dla Zrównoważonych AgroEkosystemów, Wysokiej Jakości Żywności i Produkcji Roślinnej na Cele Nieżywnościowe” miało na celu podkreślenie znaczenia badań naukowych związanych z dostarczaniem polskiemu rolnictwu nowych odmian gatunków roślin uprawnych bardziej odpornych na stresy biotyczne i abiotyczne, pozwalające na produkcję prowadzoną w sposób zrównoważony, to jest przy zoptymalizowanych nakładach na nawozy i środki ochrony roślin. Oznacza to również, że badania naukowe mają służyć udoskonaleniu metod i materiałów wyjściowych do hodowli roślin o określonych cechach jakościowych, które w efekcie pozwolą hodowcom uzyskać odmiany o polepszonej jakości, przeznaczone na cele

żywnościowe, paszowe i alternatywne. Proponowane działania ukierunkowane są na wykorzystanie biologicznego potencjału roślin uprawnych w kierunku uzyskania odmian:

- o polepszonych cechach jakościowych (np. zmienionym składzie kwasów tłuszczowych w roślinach oleistych, niealergicznym białku w pszenicy(dla chorych na celiakię),
- o podwyższonej odporności na choroby, szkodniki i niesprzyjające czynniki środowiska,
- na cele nieżywnościowe do: ,
 - produkcji bioenergii
 - produkcji surowców przemysłowych

Różnorodność biologiczna zdefiniowana została w Konwencji o różnorodności biologicznej (Dz.U.2002. nr 184 poz. 1532) jako różnorodność żywych organizmów pochodzących ze wszystkich istniejących źródeł: między innymi z lądowych, morskich i wodnych ekosystemów oraz ekologicznych kompleksów, których te organizmy są komponentami; dotyczy to zarówno zmienności wewnątrzgatunkowej, międzygatunkowej jak również zmienności pomiędzy ekosystemami.

W sektorze rolniczym od szeregu lat realizowany jest program ochrony różnorodności roślin użytkowych dla potrzeb hodowli i badań naukowych, którego realizacją i koordynacją w skali krajowej zajmuje się IHAR. Prowadzone są wspomagające prace badawcze, z których wyników w dużym stopniu korzysta hodowla polska. Również zaangażowanie Polski w opracowanie Traktatu o zasobach genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa świadczy o dużej wadze, jaką resort rolnictwa przykłada do ochrony zmienności w sektorze rolniczym i jej wykorzystania oraz problemów z tym związanych.

Zmienność genetyczna roślin uprawnych i ich dzikich krewniaków stanowi niezbędny materiał wyjściowy do genetycznego doskonalenia roślin użytkowych zarówno w drodze selekcji prowadzonej przez rolników jak i klasycznej hodowli roślin oraz współczesnej biotechnologii, służących zaspokajaniu potrzeb człowieka. Jest również niezbędna w procesie adaptacji roślin do nieprzewidywalnych zmian środowiskowych. Utrzymanie różnorodności i zmienności genetycznej roślin w ekosystemach warunkuje utrzymanie ich równowagi, ma także znaczenie kulturowe, rekreacyjne, estetyczne i biologiczne. Postępująca erozja genetyczna roślin uprawnych i ich dzikich krewniaków oraz ubożenie roślinności i ekosystemów w tym agroekosystemów wymusza podejmowanie działań zapobiegających

temu procesowi.

Projekt zakłada rozszerzanie zmienności genetycznej wykorzystywanej w hodowli nowych odmian w ważniejszych grupach roślin rolniczych, a więc szersze wykorzystanie form dzikich, prymitywnych odmian uprawnych jak i starych odmian. Działania te istotnie ograniczają zawężanie się puli genetycznej roślin uprawianych w Polsce.

Rola Banku Genów i jego działalności upowszechnieniowej - to rozszerzanie oferty odmian do uprawy o odmiany stare, lokalne. Działania te zapobiegają erozji genetycznej na polach. Z kolei właściwe przechowywanie licznych ekotypów, starych odmian, linii hodowlanych etc., zabezpiecza istniejącą bioróżnorodność dla jej ewentualnego wykorzystania w przyszłości.

Ad. 2. W jaki sposób zamierza się przeprowadzić badania, których celem jest ocena skutków ewentualnej uprawy roślin genetycznie modyfikowanych dla produkcji rolniczej i środowiska?

Stosowanie transgenezy w hodowli roślin uprawnych i wykorzystywanie tak uzyskanych odmian w produkcji roślinnej jest najostrzej krytykowanym działem biotechnologii rolniczej. Spowodowane to jest różnymi czynnikami, z których najważniejsze są dwa: po pierwsze wykorzystanie GMO w tym dziale produkcji wiąże się z wprowadzaniem na szeroką skalę do środowiska przyrodniczego oraz że zbierany z tych roślin plon lub uzyskane z niego produkty są żywnością. Powyższe dwa aspekty wykorzystywania GMO stanowią główny motyw dyskusji, zarówno w debatach publicznych jak i w gronach eksperckich, przygotowujących merytoryczne przesłanki regulacji prawnych w obszarze stosowania GMO w gospodarce.

Celem proponowanych badań jest uzyskanie wiarygodnych danych doświadczalnych pozwalających na opracowanie zasad koegzystencji upraw konwencjonalnych, ekologicznych i GMO zgodnie z Rekomendacją UE z dnia 23 lipca 2003r.

W tym celu konieczne będzie przeprowadzenie doświadczeń polowych z odmianami GM dopuszczonymi do uprawy w UE (tylko takich odmian dotyczą reguły koegzystencji) zgodnie z wymogami i regulacjami Ustawy o GMO z dnia 22 czerwca 2001r. lub jej przewidywanej nowelizacji.

Zgodnie z w/w Ustawą nadzór nad działaniami z GMO prowadzą poprzez swoje agendy Minister Środowiska w uzgodnieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ad. 3. Z jakich środków rząd zamierza sfinansować koszt funkcjonowania programu

Program sfinansowany będzie ze środków pochodzących z budżetu państwa, określonych w ustawach budżetowych na poszczególne lata w ramach środków przyznawanych w części 32 rolnictwo.

Ad. 4. Dlaczego nie ma podobnych programów badających możliwości tradycyjnego i ekologicznego rolnictwa?

Mając na celu wsparcie potrzebnej wiedzy producentów rolnych i przetwórców żywności ekologicznej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od 2004 r. udziela dotacji na prowadzenie badań na rzecz rolnictwa ekologicznego.

W 2004 r. dofinansowano 12 tematów badawczych na kwotę 3,2 mln zł. Realizatorami ich były instytuty resortowe, wyższe uczelnie rolnicze oraz placówki Polskiej Akademii Nauk. W 2005 r. zrealizowano 13 tematów na łączną kwotę dofinansowania 2,4 mln zł., w 2006 r. tematów 14 na łączną kwotę 2,9 mln zł., w 2007 r. było to już 19 tematów za kwotę 4,7 mln zł. W budżecie na 2008 r. przyznano na dotacje do badań kwotę wysokości 4,5 mln zł. Do wykonania zakwalifikowano następujące tematy, które realizować będą wskazani wykonawcy:

Instytut Warzywnictwa w Skierniewicach	Opracowanie metod przetwórstwa warzyw z upraw ekologicznych i ocena ich jakości
	Opracowanie technologii produkcji warzyw konsumpcyjnych i nasiennych metodami ekologicznymi"
Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach	Opracowanie technologii pozyskiwania miodu metodami ekologicznymi
	Badanie biologicznych i agrotechnicznych aspektów ekologicznej uprawy roślin sadowniczych.
	Produkcja materiału szkółkarskiego na potrzeby sadów ekologicznych uwzględniająca nowe techniki rozmnażania
Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie	Poprawa efektywności produkcji roślinnej w systemie ekologicznym poprzez stosowanie nawadniania ze szczególnym uwzględnieniem uprawy ziemniaka
	Badania wartości siewnej i użytkowej odmian zbóż i ziemniaków w warunkach plantacji nasiennych gospodarstw ekologicznych"
Instytut Uprawy Nawożenia i	Prowadzenie badań w uprawach polowych metodami ekologicznymi

Gleboznawstwa w Puławach	
Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie	Badanie wpływu stosowania ekologicznej metody kiszenia runi łąkowej na obniżenie zawartości aflatoksyn"
Instytut Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach	Badania pod wpływem pasz pochodzenia łąkowo-pastwiskowego i produkcję zwierzęcą w gospodarstwach ekologicznych"
Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa W Warszawie	Opracowanie rozwiązań technicznych i organizacyjno-ekonomicznych dla rolnictwa ekologicznego
Akademia Rolnicza W Lublinie-	Badania nad efektywnością żywienia ekologicznego różnych mieszańców rosnących siew przy wykorzystaniu pasz własnych z dodatkiem certyfikowanych mieszanek uzupełniających lub premiksów z udziałem ziół
SGGW - Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu	Produkcja ziół metodami ekologicznymi
SGGW- Wydział Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji	Ocena wartości odżywczej, sensorycznej oraz przetwórczej wybranych gatunków warzyw z produkcji ekologicznej i konwencjonalnej"- kontynuacja i poszerzenie badań
	Poprawa jakości i konkurencyjności na rynku krajowym i innych krajów UE napojów wyprodukowanych na bazie soków owocowych i warzywnych z krajowych surowców ekologicznych.
Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN	Wpływ chowu ekologicznego bydła mlecznego na wartość biologiczną produkowanego mleka, dobrostan zwierząt i wskaźniki produkcyjne stada.
Instytut Roślin i Przetworów Zielarskich w Poznaniu	Wprowadzenie roślin zielarskich do upraw ekologicznych
Instytut Zootechniki w Krakowie	Opracowanie modelowego rozwiązania gospodarstwa ekologicznego ukierunkowanego na wielogatunkową produkcję zwierzęcą Wpływ ekologicznego sposobu użytkowania pastwisk górskich na skład botaniczny i chemiczny runi oraz jakość mięsa jagnięcego i mleka owczego Wpływ warunków środowiskowych na efektywność produkcji ekologicznego chowu bydła mięsnego
Instytut Ochrony Roślin	Wykorzystanie substancji naturalnych i biopreparatów w ochronie ekologicznych upraw rolniczych
Państwowy Instytut Maszyn Rolniczych W Poznaniu	Ocena przydatności kultywatora ścierniskowego i brony talerzowej w uprawie poźniowej w gospodarstwach ekologicznych
Uniwersytet Warmińsko - Mazurski	Efektywność środków ulepszających gleby ciężkie w gospodarstwach ekologicznych Badania genetycznych źródeł wysokiej wartości żywieniowej i odporności na wybrane patogeny z rodzaju Fusarium sp. Występujących w gatunkach Triticum spelta i T. dicoccon

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	Produkcyjno -ekonomiczna ocena zmianowań i odmian roślin uprawianych w systemie rolnictwa ekologicznego
	Określenie występowania mikotoksyn w różnych odmianach zbóż ozimych i jarych uprawianych metodami ekologicznymi
	Opracowanie technologii produkcji chmielu ekologicznego
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	Porównanie składu chemicznego ze szczególnym uwzględnieniem zawartości związków fenolowych, aktywności przeciwutleniającej oraz właściwości przeciwnowotworowych owoców jagodowych i ich przetworów z uprawy ekologicznej oraz konwencjonalnej

K powierzenie

MINISTER
z pp.
Marcin Żelewski
PODSEKRETARZ STANU